

KS-KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL SOM LOKALPOLITISK
STYRINGSVERKTØY
PROGRAM

Dato: 10.02.2019

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver:	KS-KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON
Tittel på rapport:	Program
Oppdragsnavn:	FoU - KPS som lokalpolitisk styringsverktøy
Oppdragsnummer:	624747-01
Utarbeidet av:	May Britt Hernes og Erik Plathe
Oppdragsleder:	Erik Plathe
Tilgjengelighet:	Åpen

Kort sammendrag

Asplan Viak er engasjert av KS til å gjennomføre et FoU-prosjekt med 6 deltakende kommuner for å styrke samfunnsdelen som lokalpolitisk styringsverktøy. Kommunene Arendal, Gausdal, Gjesdal, Hvaler, Indre Østfold og Osterøy deltar i prosjektet. Prosjektet er koblet til folkevalgtprogrammet og går fram til sommeren 2022.

Dette dokumentet er et felles program for gjennomføringen av prosjektet. Det bygger på et forslag til arbeidsopplegg som er drøftet og justert etter oppstartsmøter i deltakerkommunene.

I programmet er det gitt en oversikt over prosjektets mål, sentrale problemstillinger og erfaringer fra andre tilgrensende FoU- prosjekter, status i kommunene med hensyn til samfunnsdelen, og prosjektets hovedfaser.

Innhold

1. FOU-PROSJEKTETS FORMÅL.....	4
2. SAMFUNNSDELEN SOM POLITISK STYRINGSVERKTØY	5
3. DELTAKERKOMMUNENE	12
4. PROSJEKTETS HOVEDFASER.....	16
5. DISKUSJONSARENAER, RAPPORTERING OG FORMIDLING	17

1. FOU-PROSJEKTETS FORMÅL

FoU-prosjektet, Kommuneplanens samfunnsdel som lokalpolitisk verktøy, skal drive aksjonsforskning på og med et utvalg kommuners arbeid med å utvikle kommunale planprosesser og plandokumenter til å bli bedre politiske styringsverktøy. Målet er at de folkevalgte, gjennom å arbeide med samfunnsdelen i kommuneplanen, kan legge grunnlaget for bedre politikk og resultater. Formålet er å forenkle og forkorte planprosessene. Særlig skal sammenhengene mellom samfunnsdelen og økonomiplanen belyses.

«Det som kjennetegner dagens planprosesser og kommunal samfunnsutvikling/oppgaveløsning er mye fag og mye innbyggerinvolvering. Det folkevalgte lederskapet er ikke synlig nok.»

KS beskrivelse av bakgrunnen for FoU-prosjektet.

Kommunene Arendal, Gausdal, Gjesdal, Hvaler, Indre Østfold og Osterøy deltar i prosjektet. Det kan også åpnes for at andre kommuner kan delta i deler av prosjektet

Prosjektet skal pågå fra oktober 2019 til høsten 2022, innenfor rammen av KS' Folkevalgtprogram.

Aktuelle problemstillinger i prosjektet er blant annet knyttet til hvordan:

- planarbeidet kan bli et politisk styringsverktøy som bidrar til at et nyvalgt kommunestyre beslutter og iverksetter politikken de har gått til valg på
- få til et godt samspill og god rolleforståelse mellom de folkevalgte, administrasjon og innbyggerne
- ivareta det politiske engasjementet i hele kommunestyret
- samfunnsdelen i kommuneplanen kan bli de folkevalgtes viktigste styringsverktøy
- skape politisk eierskap til de lokale og globale utfordringer gjennom å jobbe med FNs bærekraftsmål
- finne og utnytte det lokale handlingsrommet
- tydeliggjøre de folkevalgtes lederrolle
- drive god og systematisk innbyggermedvirkning

Problemstillingene er ikke uttømmende.

Prosjektet skal rapporteres ut en midtveisrapport januar 2021 i tillegg til en avsluttende rapport juni 2022, og materiell som skal brukes i folkevalgtprogrammet.

2. SAMFUNNSDELEN SOM POLITISK STYRINGSVERKTØY

Samfunnsdelen som politisk styringsverktøy reiser en rekke spørsmål knyttet til kommunenes plansystem, hvordan organisasjonen bruker planer, rolleforståelsen mellom folkevalgte, administrasjon og innbyggere og planfaglige grep. I det etterfølgende er det pekt på noen erfaringer og problemstillinger som ansees relevante for diskusjonene i dette FoU-prosjektet.

Samfunnsdelens dilemma og muligheter

Samfunnsplanleggingen i et velfungerende kommunalt plansystem krever god sammenheng og arbeidsdeling mellom tre nivå:

- Overordnet strategisk nivå med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel
- Underliggende nivå med strategisk utdyping og utvikling av delmål og tiltak for samfunnstema og sektorer
- Prioritering gjennom økonomiplan der kommuneplanens handlingsdel inngår

Sammenheng og arbeidsdeling i det kommunale plansystemet. Illustrasjon: Asplan Viak

Skal samfunnsdelen være et verktøy for politisk styring for det nye kommunestyret må den vedtas tidlig i valgperioden og reflektere det nye kommunestyrets politikk.

For omfattende prosesser med mange innledende prosessledd (planstrategi, planprogram) gjør imidlertid at arbeidet med samfunnsdelen ofte tar lang tid. Kobles samfunnsdelen til arealdelen vil den også være avhengig av prosessen med arealdelen. Som rettslig bindende plan tar arealdelen tid, og kommunestyret vil også kunne miste kontrollen med tidsbruken dersom for eksempel berørte myndigheter har innsigelse.

Konsekvensene er da at samfunnsdelen vedtas langt ut i valgperioden og har liten mulighet til å påvirke økonomiplanleggingen og øvrig aktivitet i kommunen. Det kan også være et spørsmål om det i arbeidet med samfunnsdelen er lagt stor nok vekt på politisk styring og oppfølging i økonomiplanen.

Som verktøy for politisk styring reiser samfunnsdelen og kravene til dokumenter og prosessledd i plan- og bygningsloven flere dilemma:

- Samfunnsdelen skal både trekke opp de lange linjene for kommunens utvikling og gi føringer for økonomiplanen i valgperioden.
- Den må komme tidlig i valgperioden for å reflektere et nytt kommunestyre og ny politikk, men planprosessene blir ofte for tunge og lange.
- Lite tilpasset medvirkning som ofte henter inspirasjon fra arealplanleggingen, kan trekke ut prosessene og utfordre det representative demokratiets rolle og det folkevalgte lederskapet.
- Flere dokumenter og prosessledd etter plan- og bygningsloven må gjennomføres før samfunnsdelen kan vedtas:
 - Kommunal planstrategi må være utarbeidet og vedtatt innen ett år etter konstituering med vedtak om kommuneplanen skal revideres eller ikke. Planstrategien kan slås sammen med planprogrammet for samfunnsdelen.
 - Det må utarbeides, høres med minst 6 ukers høringsfrist, og vedtas et planprogram som prosessledende dokument for samfunnsdelen
 - Prosessen med samfunnsdelen må gjennomføres, og forslag til samfunnsdel skal ligge ute til høring og offentlig ettersyn i minst 6 uker.
- Mange har vanskelig med å forstå hva planstrategien og planprogrammet er, og skille dem fra samfunnsdelen

Samfunnsdelens funksjon som politisk styringsverktøy er avhengig av den administrative tilretteleggingen. Erfaringer fra FoU-prosjekter og praktisk planlegging i kommuner viser at skal samfunnsdelen være et politisk styringsverktøy slik både plan- og bygningsloven og ny kommunelov forutsetter, så har dette konsekvenser for hvordan det tilrettelegges administrativt:

- Skal samfunnsdelen kunne knyttes direkte opp mot valgperiodene må dette være forberedt av administrasjonen og komme inn i et mer fast og rullerende system.
- Samfunnsdelen må skilles fra arealdelen som trenger mer prosessetid, men kan gi føringer for den for eksempel via arealstrategier.
- Samfunnsdelen trenger tydelige (og færre) mål og satsingsområder som skiller mellom lange linjer og politiske satsingsområder for valgperioden, der satsingsområdene følges opp i økonomiplanleggingen og kommunens øvrige aktivitet.
- Samfunnsdelen må være anerkjent som styringsverktøy i den kommunale organisasjonen og følges opp av administrative ledelse.
- Koblingen mellom samfunnsdelen og økonomiplanen slik kommuneloven forutsetter, må være tydelig og reell.

Forholdet mellom samfunnsdelen og økonomiplanen

Sammenhengen mellom samfunnsdelen og økonomiplanen er et tema som berører hele kommuneorganisasjonen og hvordan samfunnsdelen oppfattes og brukes i organisasjonen. Flere kommuner har drevet mye innovasjon og systematisk arbeid for å få til koblingen, spesielt enkelte bykommuner. Måten det arbeides på gjelder imidlertid like mye for mindre kommuner.

Mye tyder også på at samfunnsdelens innhold bør ha et tydeligere skille mellom lange linjer for kommunens utvikling, og satsingsområder for valgperioden for å kunne ha en kobling til økonomiplanen. En kritikk fra mange informanter på folkevalgt nivå peker ofte på at samfunnsdelen er for omfattende og generell, og derved ikke gir nødvendig retning for oppfølging i økonomiplanen.

Forutsetninger **samfunnsdelen** må fylle for å gi en god kobling til økonomiplanen

Forankret i det nye kommunestyret – vedtatt første året av valgperioden

Tydelige satsingsområder for valgperioden

Være et reelt styringsverktøy for rådmannen og administrative ledere

Forutsetninger **økonomiplanen** må fylle for å ha en god kobling til samfunnsdelen

Samfunnsdelens føringer omtales i innledende del av økonomiplan

Synlig kobling mellom hovedprioriteringer i økonomiplanen og satsingsområder i samfunnsdelen

Sektorene/avdelingene redegjør for hvordan satsingsområder i samfunnsdelen følges opp i økonomiplanens sektorkapitler

Erfaringer basert blant annet på KS-FoU Program for storbyrettet forskning «Storbyenes samfunnsplanlegging».

I plan- og bygningslovens § 11-1 går det fram at kommunen skal ha en kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Handlingsdelen skal angi hvordan kommuneplanen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen etter at plan- og bygningsloven ble endret som følge av ny kommunelov.

I ny kommunelov vedtatt i 2018 er det lagt en «tredje vei» slik kommunelovutvalget har beskrevet det, som innebærer at økonomiplanen også utgjør kommuneplanens handlingsdel når den viser hvordan samfunnsdelen følges opp. Dette er en betydelig forenkling fra dagens situasjon der mange kommuner er usikre på hva handlingsdelen til samfunnsdelen faktisk er.

Kommunal planstrategi og planprogrammet for samfunnsdelen

I kommunal planstrategi skal det nye kommunestyret, på bakgrunn av kommunens utfordringer, ta stilling til om kommuneplanen skal revideres helt eller delvis. Kommunen kan også ta stilling til andre viktige planoppgaver. Planstrategien skal være vedtatt innen ett år etter kommunestyrets konstituering.

Det er understreket i forarbeidene til plan- og bygningsloven at planstrategien skal være et verktøy for å styrke den politiske styringen av kommuneplanleggingen. Erfaringer fra FoU-prosjekt og kvalitative intervju med folkevalgte, viser at planstrategien i liten grad har hatt denne effekten. Planstrategien har liten politisk oppmerksomhet, og mange kjenner i liten grad til den.

Mange kommuner har planlister i planstrategien som viser hvilke planer kommunen skal utarbeide i hele valgperioden. Det er uklart om disse listene er en faktisk prioritering eller ikke. Det reiser også spørsmål om hvilke forutsetninger folkevalgte har for å ta stilling til et samlet planbehov for hele kommuneorganisasjonen i starten av valgperioden og før arbeidet med en samfunnsdel er startet. Et spørsmål er om prioriteringen av planarbeid i større grad burde vært knyttet til den årlige rulleringen av økonomiplanen.

I enkelte kommuner der den politiske styringen er vektlagt, tones planstrategien nå kraftig ned, forenkles og slås sammen med et enkelt planprogram for samfunnsdelen. Hensikten er å få fram politikken, bedre framdriften og styrke samfunnsdelen som politisk styringsverktøy. Her kan kommuner ha ulike løsninger der for eksempel planstrategien ikke slås sammen med planprogrammet, men forenkling og vektlegging av samfunnsdelen er framtreddende.

Utvikling av gode politiske arenaer for samfunnsdelen

En viktig problemstilling i FoU-prosjektet er å få mer kunnskap om hva de folkevalgte trenger for at samfunnsdelen skal fungere som et godt politisk styringsverktøy i den perioden de er valgt for. Hvilke muligheter og begrensninger er det sett fra et politisk ståsted?

Videre vil det være sentralt å utvikle erfaring med hvordan administrasjonen kan legge til rette for politikktutvikling i samfunnsdelen. Hva er gode politiske arenaene for dette?

Politikkutvikling og medvirkning

I grunnlaget for dette FoU-prosjektet legges det vekt på at dagens planprosesser og kommunal samfunnsutvikling/oppgaveløsning er mye fag og mye innbyggerinvolvering. Det folkevalgte lederskapet er ikke synlig nok. I nettverket/utviklingsarbeidet skal dette lederskapet framheves med nye måter å involvere og samhandle med innbyggerne, og forholdet mellom medvirkning og det representative demokratiet settes under diskusjon.

I innbyggerinvolveringen er det viktige problemstillinger i skjæringen mellom kommunens løpende innbyggerdialog og hvilken prosess samfunnsdelen trenger. Det handler også om hvordan planprosessene i ulike faser åpnes og lukkes for å gi kommunestyret ro til å ta rollen som planmyndighet og utvikle prioriteringer og satsingsområder

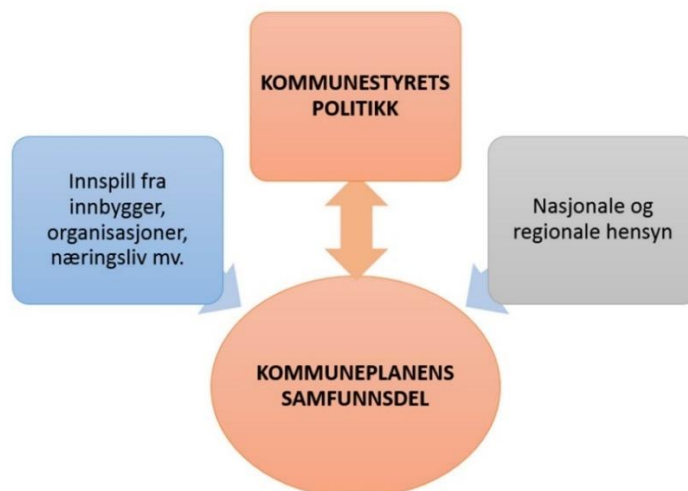
Proessen med samfunnsdelen – hva skal det medvirkes om og når ?

Hovedinnhold	Planverktøy	Medvirkning	Om hva
1. Utviklingstrekk og utfordringer.	Forenklet planstrategi og planprogram – sammen eller delt	Ja med høring og offentlig ettersyn	Utfordringer
2. Utvikling av forslag til lange linjer og satsingsområder for valgperioden	Politiske verksted. Administrativ tilrettelegging og oppsummering	Nei	
3. Offentlig debatt om forslag til samfunnsdel	Samfunnsdel - høringsforslag	Ja med høring og offentlig ettersyn	Forslaget til samfunnsdel

Eksempel på medvirkning i ulike hovedfaser av prosessen med samfunnsdelen der det vektlegges at kommunestyret får «ro» til å utøve rollen som planmyndighet. De planfaglige metodene for å tilrettelegge for dette synes å være lite utviklet.

Samarbeidet med berørte myndigheter

Berørte myndigheter (fylkeskommunen, regional stat) har etter plan- og bygningslovens § 3-2 en gjensidig samarbeidsplikt med kommunene i planleggingen etter plan- og bygningsloven. Fylkesmannen skal påse at kommunene oppfyller plikten til planlegging etter loven. Regional planmyndighet skal veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver.

I samarbeidet om kommunal planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel vil det være sentralt at også berørte myndigheter støtter opp om utviklingen av samfunnsdelen som lokalpolitisk styringsverktøy.

Dette reiser flere problemstillinger som det vil vinnes erfaringer med gjennom FoU-prosjektet. Ikke minst vil det være nødvendig å se på effektivisering og nye måter for samarbeid. Samarbeidet må kunne møte en framtid der svært mange kommuner i Norge samtidig vil ha samfunnsdelen til behandling første året av valgperioden. Dette vil utfordre den administrative kapasiteten hos fylkeskommunen og regional stat.

I tidligere FoU- prosjekter om samfunnsdelen opplever mange kommuner at de ikke får de gode diskusjonene om samfunnsdelen i regionalt planforum som er lovfestet i plan- og bygningsloven. Ofte blir det arealrelaterte spørsmål, eller rene statlige sektorinteresser som tas opp, og ikke innspill til de større samfunnsutfordringene og samfunnsdelen som styringsverktøy.

Samfunnsdelen og kommunens organisasjon

Samfunnsdelens rolle som politisk styringsverktøy er helt avhengig av at den er forankret i det nye kommunestyret, vedtas tidlig i valgperioden, og gir tydelige politiske føringer.

Men den politiske styringen henger også nært sammen med hvordan administrativ ledelse ser på samfunnsdelen som styringsverktøy, og hvordan organisasjonen forholder seg til den når den utarbeides, og i oppfølgingen etter at den er vedtatt.

Et viktig tema her er det som kan kalles «speilvendingsprinsippet». Det innebærer at sektorer eller avdelinger bidrar inn i prosessene med et samfunnsperspektiv og ikke sektorperspektiv, og har en aktiv vurdering av hva de nye politiske satsingsområdene i samfunnsdelen betyr for egen virksomhet, og hvordan de kan følges opp. Dette i kontrast til en tilnærming der sektorene oppfatter at den viktigste oppgaven er å sikre at «egne fagtema» er med i samfunnsdelen og at oppfølgingen knyttes til dette.

Det vil være behov for en felles forståelse i den kommunale organisasjonen om hvilken plass samfunnsdelen har i det kommunale plansystemet, og ansvaret for å følge opp når nye satsingsområder angår egen virksomhet.

«Speilvendingsprinsippet» vil også kunne ha betydning for arbeidet i komiteer og utvalg. Det vil kunne gjøre det lettere for folkevalgte å se hvilke føringer i samfunnsdelen som berører eget politikkområde.

Planleggingen innenfor kommunens sektorer

Tema og sektorplanleggingen utgjør det største planvolumet i kommunene. I kommuner utgjør dette ofte mellom 50 til 100 politisk vedtatte og gjeldende planer. Planene omfatter samfunnstema som beredskap, klima og miljø, folkehelse, oppvekst, helse og velferd, bolig og utbygging, næring, kultur, innbyggerinvolvering og organisasjon. Selv i mindre kommuner er det få kommuner som har færre enn 20 vedtatte planer som fortsatt gjelder. I tillegg kommer planer som vedtas administrativt (virksomhetsplaner).

Mange kommuner mangler oversikt, og arbeider for å få ned volumet og få bedre system og struktur i bruken av strategier, temaplaner og handlingsplaner. Raske endringer i samfunnsutfordringer og behov, peker i mange kommuner i retning av lettere strategier som følges av handlingsplaner (tiltak), framfor tunge temaplaner som skal stå seg over lang tid.

Strategier, temaplaner og handlingsplaner reiser flere viktige spørsmål i forhold til samfunnsdelen og hvordan de kan virke sammen på en god måte.

FNs bærekraftsmål

I de nye nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging forventer regjeringen at FNs 17 bærekraftsmål er en del av grunnlaget for samfunnsplanleggingen i Norge. Det er også en tydelig trend hos både kommuner og fylkeskommuner å forankre nyere planer i bærekraftmålene.

Bærekraftig utvikling er ikke nytt for plan- og bygningsloven eller planleggingen i Norge, og er nedfelt i formålsparagrafen til plan- og bygningsloven jfr. Det nye er at en nå har fått vedtak i FN om 17 konkrete hovedmål, og at alle kommunene i Norge må ta en aktiv stilling til dem.

En problemstilling er knyttet til hvordan FN17 kan gi merverdi til samfunnsdelen og den politiske styringen, og ikke bidra til ytterligere komplisering av planleggingen. Dette kan gå på bekostning av lokalpolitisk styring og samfunnsdelens rolle som politisk styringsverktøy.

FN17 vil være et viktig tema for alle kommunene i prosjektet der det trolig også vil utvikles ulike løsninger.

FN's bærekraftsmål sett i sammenheng med økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft.

Arealstrategier i samfunnsdelen

Arealstrategier i samfunnsdelen er tatt opp i de nasjonale forventningene til kommunal og regional planlegging og noe alle kommunene i prosjektet må forholde seg til. Mange kommuner har arbeidet med dette med ulike erfaringer der mye peker i retning av at de må være overordnede slik at samfunnsdelen ikke blir en ny form for «arealdel».

3. DELTAKERKOMMUNENE

Kommunene Arendal, Gausdal, Gjesdal, Hvaler, Indre Østfold og Osterøy er ulike i størrelse og dekker et bredt spekter av kommunetyper. Indre Østfold er ny kommune fra 01.01.2020 og omfatter de tidligere kommunene Askim, Eidsberg, Hobøl, Spydeberg og Trøgstad.

Kommune	Innbyggere
Gausdal	6 150
Osterøy	8 100
Indre Østfold	45 000
Hvaler	4 600
Arendal	45 000
Gjesdal	12 000

Kilde SSB Kommunefakta 2019.

Deltakerkommunene står i ulike situasjon når det gjelder arbeidet med samfunnsdelen og hvordan den er koblet til økonomiplanen og plansystemet forøvrig. Dette gir et godt utgangspunkt for å få belyst ulike sider ved samfunnsdelen og dens funksjon som lokalpolitisk styringsverktøy

Status for samfunnsdelen ved prosjektets oppstart i deltakerkommunene er:

Gjesdal

- Kommuneplanens arealdel og samfunnsdel i to dokument, men med samme vedtaksdato
- Gjeldende plan er vedtatt i 17.06.19. Vedtaket kom sent i perioden på grunn av detaljer i arealdelen og ønske om samtidig vedtak av samfunnsdel og arealdel
- Arbeider med å utvikle en skjematisk oppfølging (etter Lean-metodikk) av samfunnsdelen.
- Starter arbeid med planstrategi der det legges opp til videreføring av den nylig vedtatte samfunnsdelen

Sammen for et attraktivt Gjesdal
SAMFUNNSDEL 2019 - 2030
Vedtatt i kommunestyret den 17. juni 2019

Arendal

- Gjeldende samfunnsdel er vedtatt i 2011. Arealdel vedtatt i mai 2019.

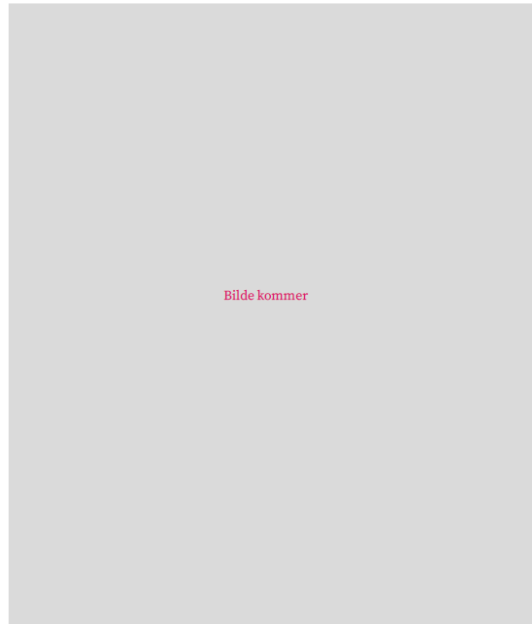

- Ny samfunnsdel har vært ute på høring og legges frem til endelig vedtak i mars 2020.
- Ny samfunnsdel er bygget opp i prosess og innhold etter FN 17
- Innretning for planstrategi er under vurdering

Forslag til
høringsutkast
9. september

Kommuneplanens samfunnsdel

God helse · God utdanning · Likestilling mellom kjønnene · Anstendig arbeid og økonomisk vekst · Mindre ulikhet · Bærekraftige byer og samfunn · Stoppe klimaendringene · Liv under vann · Fred og rettferdighet · Samarbeid for å nå målene

Hvaler

- Samfunnsdel fra 2011. Arealdel vedtatt 20.06.2019
- Utfordring med ny arealdel og eldre samfunnsdel
- Ny samfunnsdel skal utvikles for denne valgperioden
- Innretning av arbeidet med planstrategi er under vurdering

Kommuneplanens samfunnsdel

2011 – 2023

Hvaler kommune

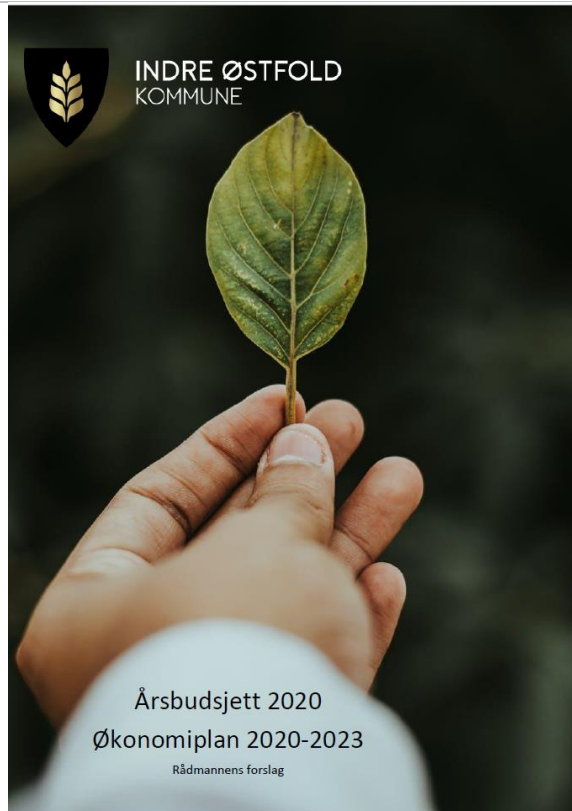
Vedtatt 07.04.2011

Politisk behandling		
UTVALG	DATO	SAK
Eldrerådet	22.03.2011	
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	22.03.2011	
Utvalget for miljø og teknikk	23.03.2011	
Utvalget for kultur- og personrettede tjenester	23.03.2011	
Kommunestyret	07.04.2011	

Rev 14.03.11 ARH

Indre Østfold

- Ny kommune
- Bygget opp økonomiplanen etter FN 17 bærekraftsmål, med 4 satsingsområder
- Legger opp til planstrategi i juni 2020 og den første samfunnsdelen for den nye kommunen innen utgangen av 2020
- Har utarbeidet visjon for den nye kommunen *På kornet*

Gausdal

- Gjeldende samfunnsdel vedtatt i 2014. Ny arealdel er ute til høring og offentlig ettersyn med first 25 november
- Vektlegger forenklinger i plansystemet og har et ønske om færrest mulig planer
- Planstrategien rulleres årlig i «Strategiplanen» (økonomiplan med handlingsdel)
- Skal utvikle planprogram for revisjon av samfunnsdelen med sikte på høringsforslag til KPS etter sommerferien 2020

Osterøy

- Eldre samfunnsdel, vedtatt sist i 2003. Areal del vedtatt i 2011.
- Forslag til ny samfunnsdel klar for høring og offentlig ettersyn, men er foreløpig ikke lagt ut.
- Innretting av arbeidet med ny planstrategi er under vurdering.

OSTERØY 2030

PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANEN SIN SAMFUNNSDEL
Heradsstyret 17.06.2015

4. PROSJEKTETS HOVEDFASER

Prosjektet er delt i 4 hovedfaser etter en innledende programmering:

Kommunene som deltar i prosjektet, står i ulik situasjon når det gjelder samfunnsdelen. Tre av kommunene (Gjesdal, Arendal, Osterøy) har en samfunnsdel som er utarbeidet i forrige valgperiode, og som det skal tas stilling hvordan skal tas videre av det nye kommunestyret. De øvrige kommunene legger opp til å utvikle ny samfunnsdel.

I fase 1 og 2 (2020) legges det opp til at prosjektet arbeider tett sammen med deltakerkommunene. Dette er et viktig år for samfunnsdelen og den lokalpolitiske styringen med vedtak av kommunal planstrategi og høring med fastsetting av planprogram for samfunnsdelen (fase 1). Det må også være lagt eller legges grep for hvordan samfunnsdelen skal kobles til økonomiplanen (fase 2). I tillegg skal selve prosessen med samfunnsdelen gjennomføres. Det legges fra prosjektets side opp til å få innsikt i sterke og svake sider ved plansystemet og den lokalpolitiske styringen i kommunene, og hva som kan bidra til å gjøre samfunnsdelen til et godt politisk styringsverktøy på kort og lang sikt.

I fase 3 er det forutsatt at ny samfunnsdel er vedtatt i kommunene. Hovedfokus vil være hvordan politikken i den vedtatte samfunnsdelen følges opp i sektorene, i arbeidet med temaplaner og strategier, samt i økonomiplanleggingen. Prosjektet vil i denne fasen i større grad drive følgeforskning.

I fase 4 vil fokus være på å innhente erfaringene som er gjort i prosjektet og utvikle anbefalinger. I hvilken grad har kommuneplanens samfunnsdel fungert som lokalpolitisk styringsdokument gjennom valgperioden? Hva har vært viktige suksesskriterier? Hvilke endringer har dette arbeidet ført til? Hvordan har man sikret et godt samspill og rolleforståelse mellom de folkevalgte, administrasjon og innbyggere? Siktemålet er å utvikle anbefalinger som kan brukes aktivt av kommune-Norge i neste valgperiode.

5. DISKUSJONSARENAER, RAPPORTERING OG FORMIDLING

I prosjektet vil det være flere typer diskusjonsarenaer;

Prosjektinterne:

- Nettverkssamlinger med politisk og administrativ deltagelse fra kommunene
- Fagsamlinger spisset mot tema med administrativ deltagelse i kommunene
- Møter og diskusjonssamlinger i kommunene etter nærmere avtale med de deltagende kommunene

Prosjekteksterne:

- Formidling fra prosjektet i regionale og nasjonale plansamlinger dersom det kommer henvendelse om dette gjennom prosjektperioden

Alle diskusjonsarenaene vil være en del av grunnlaget for prosjektets anbefalinger.

Prosjektet vil omfatte følgende hoveddokumenter:

- Program (dette dokumentet)
- Underveisrapport (januar 2021)
- Sluttrapport (juni 2022)

Det vil lages eget opplegg for formidling til folkevalgprogrammet.